

Sør-Trøndelag Sau og Geit v/Eivind Såstad Mjøen
Mjøavegen 116
7340 OPPDAL

Vår dato: 15.06.2018
Vår ref.: 2018/12264

Deres dato: 13.06.2018
Deres ref.:

Avslag på søknad om skadeforebyggende felling av jerv i Oppdal kommune

Sør-Trøndelag Sau og Geit sin søknad om skadeforebyggende felling av jervekull i Oppdal avslås. Avslaget begrunnes med at en skadefelling i utgangspunktet skal knyttes opp mot en akutt skadesituasjon, mens søknaden fra Sør-Trøndelag Sau og Geit i praksis er en søknad om bestandsregulerende tiltak. Avslaget ble formidlet i e-post fra Fylkesmannen i Trøndelag fredag den 15. juni 2018 kl. 12.40.

Søknad

Sør-Trøndelag Sau og Geit var i muntlig kontakt med Fylkesmannen i Trøndelag v/Kjell Vidar Seljevoll tidlig i uke 24 der en eventuell søknad om skadeforebyggende felling av jerv i Oppdalsområdet ble diskutert. Samtalen ble fulgt opp med en skriftlig søknad som er datert 13. juni 2018 der det søkes om skadeforebyggende felling av jervekull i beiteprioriterte områder først om fremst i Oppdal kommune. Sør-Trøndelag Sau og Geit påpeker i søknaden at det er dokumentert fire jerveynglinger i Oppdalsområdet, Møre delen av Trollheimen inkludert. Bakgrunnen for søknaden er å forebygge skader på beitende sau og lam utover beitesesongen. Alle ynglingene ligger innenfor beiteprioriterte områder.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av jerv

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmltpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Inge Hafstad
Telefon:
+47 74 16 80 66

- a) Områdets betydning som beitemark
- b) Skadenes omfang og utvikling
- c) Potensialet for fremtidige skader
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge har i vedtak datert 24. mai 2018 fastsatt en kvote på fem betingede fellingstillatelser på jerv i regionen i perioden 1. juni 2018 - 15. februar 2019. Av denne kvoten er det så langt ikke felt noen jerv. Resterende kvote er dermed fortsatt på fem jerver.

I ovennevnte vedtak fra 24. mai d.å. står det blant annet følgende om skadefelling av jerv:
 «Bestanden ligger på bestandsmålet per i dag (tre års gjennomsnitt). Terskelen for å tillate felling av skadegjørende jerv bør være lav i prioriterte beiteområder».

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Fylkesmannen viser til rovviltnemndas vurderinger av NML. § 5 ved fastsettelsen av kvote for betingede skadefellingstillatelser på jerv i vedtak datert 24. mai 2018. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av rovviltnemnda i vedtak datert 24. mai 2018 om kvote for betinget skadefelling av jerv, der rovviltnemnda konstaterer i sine vurderinger at bestanden av jerv lå under det fastsatte bestandsmålet for regionen i 2017, men på bestandsmålet når tre års gjennomsnitt ble benyttet som grunnlag. De foreløpige bestandstallene for jerv i 2018 viser at bestanden ligger godt over det regionale bestandsmålet på 10 årlige ynglinger, med 16 dokumenterte og antatte ynglinger (pr. dags dato).

Jerv overvåkes primært ved registreringer av ynglinger på hilokaliteter, samt ved DNA-analyser av innsamlet ekskrement og hår. Foreløpige data for antall ynglinger av jerv i region 6 viser 16 dokumenterte og antatte ynglinger, hvorav to befinner seg i Oppdal kommune. Det nasjonale målet for antall årlige ynglinger av jerv i region 6 er 10. Antall ynglinger i 2018 overstiger det regionale bestandsmålet. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt.

Føre-var-prinsippet i NML. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor av føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Jervebestanden ligger over regionens bestandsmål. Dette sammen med at vedtaket omhandler avslag på søknad om skadefellingstillatelse på jervekull medfører at nml. § 10 ikke tillegges vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder avslag på søknad om skadefellingstillatelse på jervekull, og Fylkesmannen i Trøndelag anser ikke nml. §§ 11 og 12 som relevant i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. jerv skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Bestanden av jerv ligger over både det nasjonale og regionale bestandsmålet, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på jerv er forholdsvis lav, spesielt utenfor forvaltningsområdet for jerv. Området hvor Sør-Trøndelag Sau og Geit ønsker skadeforebyggende felling av jervekull ligger i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for jerv i region 6.

Fylkesmannens myndighet til å iverksette en betinget skadefelling reguleres av rovviltforskriftens § 9 *Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling*. Under kommentarene til forskriften sies det at Fylkesmannen har anledning til å gi forebyggende skadefellingstillatelse uten at skade har oppstått på vedtakstidspunktet, dersom øvrige vilkår er oppfylt. Imidlertid er det i de tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep, og hvor det ligger an til at skadene vil fortsette, som ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde. Slik fylkesmannen tolker forskriften og kommentarene er det dermed kun unntaksvis at det kan gis forebyggende fellingstillatelse. Forebyggende fellingstillatelse ligger nært opp til et tiltak for å regulere jervebestanden. Felling for å regulere bestandsstørrelsen, i dette tilfellet jervebestanden, skal skje gjennom lisensfelling.

Lisensfelling av jerv skjer i perioden 10. september – 15. februar etter kvoter fastsatt av rovviltnemnda. I enkelte tilfeller gjennomfører Miljødirektoratet ekstraordinære uttak av jerv, både enkelt individer og i form av hiuttak. Søknaden er rettet mot skadeforebyggende uttak av jervekull, og må betraktes som et bestandsregulerende tiltak. Skadefelling etter 1. juni er hovedsakelig et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Oppdal er Trøndelags største sauekommune, og har svært stor betydning som beitemark for sau. Områdets betydning som beitemark tilsier at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse er lav. Imidlertid er det ikke dokumenterte tap forvoldt av jerv i området, slik at hensynet til skadens omfang og utvikling tilsier at det ikke gis fellingstillatelse. Med stor tetthet av sau og lam på utmarksbeite er potensialet for fremtidig skade absolutt til stede.

Oppdal kommune er et beiteprioritert område, og rovvilt skal ikke være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Imidlertid er det ikke skadefellingsregimet som skal være virkemidlet ved bestandsregulerende tiltak. Felling for å regulere bestandsstørrelsen skal i all hovedsak skje gjennom lisensfelling, jf. rovviltforlikets punkt 2.2.10.

Fylkesmannens konklusjon

I utgangspunktet skal en skadefellingstillatelse ha til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Ved søknadstidspunktet var det ikke dokumentert skade forvoldt av jerv i kommunen. Slik fylkesmannen tolker forskriften og kommentarene er det kun unntaksvis at det kan gis forebyggende fellingstillatelse. Det søkes om skadeforebyggende felling av jervekull, noe som kun kan tolkes som et bestandsregulerende tiltak, noe som skal skje gjennom lisensfelling, jf. rovviltforliket. Med bakgrunn i dette vurderer Fylkesmannen at det ikke er aktuelt å gi skadeforebyggende fellingstillatelse på jervekull i Oppdal kommune.

På bakgrunn av det ovenfor nevnte avslår Fylkesmannen søknad om skadeforebyggende felling av jervekull i Oppdal kommune.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inge Hafstad
Seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:
Oppdal kommune Inge Krokanns veg 2 7340 OPPDAL